

GOVOR MINISTRA O REBALANSU DRŽAVNEGA PRORAČUNA ZA LETO 2007

VELJA GOVORJENA BESEDA

Spoštovane poslanke in spoštovani poslanci!

1. Rebalans proračuna za leto 2007, ki je pred vami, kot je že povedal Predsednik Vlade, je bilo potrebno pripraviti zaradi dveh glavnih razlogov in sicer zaradi ustanovitve Direkcije za vodenje investicij javne železniške infrastrukture, organa v sestavi Ministrstva za promet, in dokapitalizacije Nove ljubljanske banke. Gre za spremembe, s katerimi se zagotavlja posodobitev železniške infrastrukture in ohranitve enakega neposrednega oziroma posrednega deleža države v NLB, ki pa ne bo vplivala na javnofinančni položaj Slovenije. Naj takoj na začetku poudarim, da se predviden primanjkljaj širšega sektorja države v letošnjem letu zaradi rebalansa državnega proračuna ne bo povišal in bo predvidoma znašal 1,5%.

2. Na podlagi letos sprejetega Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o železniškem prometu se na Ministrstvu za promet ustanavlja Direkcija za vodenje investicij javne železniške infrastrukture, ki bo od Javne agencije za železniški promet prevzela izvajanje določenih nalog in programov na področju železniškega prometa. Agencija bo prevzela novo nadzorno in varnostno funkcijo na področju železniškega prometa. Ob prenosu pristojnosti se bodo prenesla finančna sredstva agencije v državni proračun, hkrati pa se bo v letošnjem letu v državni proračun prenesel tudi dolg navedene agencije v višini 110,4 milijonov evrov. V ta

namen je z rebalansom državnega proračuna v finančnem načrtu Ministrstva za finance že načrtovano 14,1 milijona evrov, ki so bili v sprejetem proračunu predvideni za odplačilo glavnice in obresti pri Ministrstvu za promet kot transfer, namenjeni Javni agenciji za železniški promet.

Na tem mestu bi želel poudariti, da sta v letošnjem letu stopila v veljavo dva zakona, ki omogočata udeležbo zasebnega kapitala v javnih projektih in ki bosta v prihodnosti doprinesla k razbremenitvi proračuna. Na prvem mestu gre za Zakon o javno-zasebnem partnerstvu, katerega temeljni cilj je omogočiti in pospeševati zasebna vlaganja v izgradnjo in upravljanje objektov in naprav javno-zasebnega partnerstva ter druge projekte, ki so v javnem interesu. Zakon tako npr. določa, da mora javni partner za vsak projekt, ki presega določeno predračunsko vrednost (5,27 mio EUR) oceniti, ali ga je mogoče izvesti kot javno-zasebno partnerstvo.

Poleg Zakona o javno-zasebnem partnerstvu pa smo s sprejetjem prej omenjenega Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona železniškem prometu pridobili pravno podlago, ki omogoča financiranje nadaljnjega razvoja železniške infrastrukture po principu javno-zasebnega partnerstva. Pritegnitev zasebnega kapitala v projekt razvoja slovenske železniške infrastrukture na 5. in 10 panevropskem železniškem koridorju bo ključnega pomena za razbremenitev proračuna v prihodnjih letih. Projekt, ki po predvidenem obsegu investicij predstavlja največji srednje oz. dolgoročni investicijski projekt v naši državi, bo namreč nemogoče

financirati zgolj s proračunskimi sredstvi in v smeri iskanja ustreznega zasebnega partnerja že tečejo določene aktivnosti.

3. Rebalans državnega proračuna v nobenem pogledu ne bo vplival na primanjkljaj širšega sektorja države in bo ostal na predvideni ravni 1,5% BDP. Izdatki, ki jih s predlogom rebalansa zagotavljamo v okviru državnega proračuna, so bili ob pripravi proračuna predvideni pri Javni agenciji za železniški promet, ki je ena izmed institucij širšega sektorja države in je bila kot takšna upoštevana tako pri pripravi Programa stabilnosti kot tudi pri pripravi Poročila o primanjkljaju in dolgu sektorja države, ki sta že bila posredovana Evropski komisiji.

Ne gre torej za prevzem novih obveznosti in novih zadolžitev, pač pa za bolj transparenten prikaz stanja izdatkov in zadolženosti države in s tem javnofinančnega stanja države.

Vpliv navedenih dodatnih odhodkov v državnem proračunu bo skladno z nacionalno metodologijo (po metodologiji denarnega toka) naslednji:

Prihodki državnega proračuna ostajajo v višini sprejetega proračuna in znašajo 7.764,7 milijonov evrov oziroma 24,3% BDP. V rebalansu proračuna se ocena prihodkov res ne spreminja in ostaja na ravni sprejetega proračuna. Dejstvo je, da realizacija po prvih šestih mesecih kaže relativno ugodna gibanja na strani prihodkov in sicer je bilo v prvem polletju realiziranih 47,5% vseh predvidenih prihodkov. Ob nadaljevanju tako ugodnih gospodarskih gibanj, bodo prihodki proračuna res lahko višji od sedaj predvidenih, kar pa nam bo javno finančno sliko ob koncu

leta samo še dodatno izboljšalo, kar pomeni tudi znižalo proračunski in s tem tudi celoten primanjkljaj sektorja države.

Po predlogu rebalansa državnega proračuna znašajo odhodki 8.148,0 mio EUR in se bodo povečali za 60,5 milijona evrov glede na spremenjeni proračun za 2007. Edini razlog za povečanje odhodkov so spremembe zaradi vključitve investicij na področju železniške infrastrukture v državni proračun.

4. Drugi razlog za sprejem rebalansa proračuna 2007, torej dokapitalizacija Nove ljubljanske banke v višini 50 milijonov evrov pa je ohranitev enakega deleža, ki ga ima država v NLB sedaj, tudi po odkupu in pripojitvi NLB Domžale, NLB Koroške banke in NLB banke Zasavje k NLB, s čimer se bo realizirala dolgo načrtovana konsolidacija banke. Z dokapitalizacijo pa se omogoči tudi strateško pomembna širitev na tuje trge. Ocenjujemo namreč, da je večinsko domače lastništvo NLB kot največje banke na slovenskem finančnem trgu v času, ki ga zaznamuje določena stopnja negotovosti glede dokončnih zakonodajnih rešitev na področju bančnega nadzora v Evropski uniji (t.i. CRD direktiva), ključni mehanizem, ki pristojnim institucijam v Sloveniji dolgoročno omogoča ustrezen nivo nadzora in upravljanje s finančno stabilnostjo domačega finančnega sistema. Zagotavljanje stabilnosti domačega bančnega sektorja kot sestavnega dela slovenskega in evropskega finančnega sistema je namreč ena ključnih odgovornosti Vlade RS in Banke Slovenije tako do Slovenije kot tudi do Evropske unije.

Zaradi dokapitalizacije NLB iz naslova kupnine od prodaje Slovenske industrije jekla se v bilanci B državnega proračuna, torej v računu finančnih terjatev in naložb, poveča kapitalski delež države v finančnih institucijah (NLB) v višini 50 milijonov evrov. Prejeta sredstva kupnin od prodaje kapitalskih deležev države v Slovenski industriji jekla v višini 104 milijonov evrov in od prodaje kapitalskih naložb v Zavarovalnici Triglav v višini 62 milijonov evrov, se bodo v skladu z zakonom o javnih finančah uporabila za odplačila dolga. Zaradi tega se višina zadolževanja s rebalansom državnega proračuna ne spreminja in ostaja v letu 2007 višini 1.261,3 mio evrov.

5. Ob upoštevanju dejstva, da rebalans ne predvideva povečanja prihodkovne strani državnega proračuna, bodo navedene transakcije povečale primanjkljaj državnega proračuna za 60,5 milijona evrov oziroma za 0,2 odstotka BDP. To pomeni, da se bo primanjkljaj državnega proračuna povišal od predvidenega 1 odstotka BDP na 1,2 odstotka BDP.

Na tem mestu bi rad še enkrat poudaril, da v predlogu rebalansa prihodki proračuna res ostajajo na nivoju sprejetega proračuna in da bodo ob nadaljevanju tako ugodnih gospodarskih gibanj, v kar seveda verjamem, prihodki proračuna res lahko višji od sedaj predvidenih, to pa pomeni da bo javno finančno sliko ob koncu leta samo še dodatno izboljšana, kar pomeni tudi nižji proračunski in s tem tudi celoten primanjkljaj sektorja države.

Na stanje dolga državnega proračuna bo vplival samo prevzem dolga Agencije za železniški promet v višini 110,4 mio EUR.. Poleg tega gibanje

stanja dolga državnega proračuna po rebalansu državnega proračuna za leto 2007, upoštevajoč vladna izhodišča za pripravo državnega proračuna za leti 2008 in 2009, kaže, da se bo dolg državnega proračuna v odstotku BDP v letih 2007, 2008 in 2009 predvidoma postopoma zniževal v skladu s sprejeto vladno politiko postopnega zniževanja proračunskega primanjkljaja ter porabo prilivov iz naslova prodaje kapitalskih deležev države za zniževanje dolga. Ob predpostavki predvidene gospodarske rasti 4,7% iz Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj 2007, ki jo je pripravil Urad za makroekonomske analize in razvoj, bo dolg državnega proračuna konec letošnjega leta predstavljal 24,7% BDP in se bo do konca leta 2009 znižal na raven okoli 23 odstotkov bruto domačega proizvoda.

Rebalans državnega proračuna, predvsem pa prevzem dolga AŽP, torej v nobenem pogledu ne bo vplival na stanje celotnega dolga sektorja države, niti na primanjkljaj širšega sektorja države.

Ocenjujemo, da se primanjkljaj celotnega sektorja države, torej ne samo proračuna, ampak celotnega sektorja države, v letu 2007 ne bo povišal in bo ostal na ravni 1,5% BDP. Investicije v železniško infrastrukturo in posledično tudi dolg AŽP so bili namreč že upoštevani v bilanci širšega sektorja države.

Spoštovane poslanke in poslanci,

dovolite mi ob tem nekaj besed o srednjeročnih izgledih slovenskih javnih financ.

6. Primanjkljaj konsolidiranih bilanc štirih blagajn javnega financiranja po načelu denarnega toka se bo letos glede na leto 2006 resda nekoliko zvišal, iz 0,8 na 1,1 odstotka bruto domačega proizvoda, vendar pa ne smemo pozabiti, da se že vse od leta 2004 postopno znižuje in da je njegovo nadaljnje zniževanje predvideno tudi v letih 2008 in 2009. Javnofinančni primanjkljaj je bil tako v letu 2006 prvič od leta 2000 pod enim odstotkom bruto domačega proizvoda oziroma kar več kot tri in pol krat manjši od višine primanjkljaja v letu 2002, ko je znašal kar 2,9 odstotka BDP!

Še enkrat pa bi rad poudaril, da Rebalans državnega proračuna ne bo vplival na fiskalni položaj države, kot je bil zastavljen v Programu stabilnosti za leta 2007-2009, torej izražen po metodologiji ESA-95. Kot je predvideno v tem dokumentu, na fiskalna gibanja vplivajo predvsem davčna reforma, ki je usmerjena na izboljšanje gospodarskega okolja v Sloveniji, in investicije v železniško infrastrukturo – ene izmed vladnih prioritet, ki je bila v preteklosti zapostavljena.

7. Slovenija se trenutno nahaja v obdobju ugodnih makroekonomskih razmer, h katerim je tudi sama pripomogla s svojimi usmeritvami pri spremembah davčnega sistema. Nedvomno je k temu pripomogla tudi gladka uvedba evra s 1. januarjem 2007, ki ne bi bila mogoča brez dobre gospodarske politike v preteklih letih in preudarnosti socialnih partnerjev, za kar lahko vsem, ki so pri tem sodelovali samo še enkrat izrečem vso zahvalo.

Slovenija se v času te Vlade ponaša z rekordno gospodarsko rastjo, ki je v prvem četrtletju letošnjega leta znašala 7,2 odstotka, kar je več, kot so pričakovali celo redki optimisti med nami, prav tako pa tudi zadnji podatki Statističnega urada RS o izvozu in uvozu za mesec maj kažejo, da je Slovenija v mesecu maju izvozila za 1,67 Mrd EUR blaga, kar pomeni 15,6 % več kot v maju 2006, uvozila pa za 1,83 Mrd EUR, kar presega maja 2006 za 17,8 %.

Res je, da je slovenska inflacija višja od pričakovane. Višjo inflacijo lahko v pretežni meri pripišemo rasti cen hrane in nafte. Tako je UMAR na podlagi zadnjih podatkov o gibanju cen že popravil napoved inflacije za leto 2007 iz 2,5 na 3 odstotke BDP. Vendar pa višja inflacija v letošnjem letu za stabilnost evra ne predstavlja posebnega tveganja. Ministrstvo za finance bo ohranilo usmeritve ekonomskih politik, ki ne prispevajo k inflaciji.

8. Kljub ugodnim trendom, ki napovedujejo visoko gospodarsko rast v letu 2007, bo vlada še naprej vztrajala pri preudarnem načrtovanju fiskalne politike. Kakor pri načrtovanju proračunov za leti 2006 in 2007, bo vlada tudi proračuna za leti 2008 in 2009 načrtovala zelo previdno. To ji bo omogočilo izpeljati davčno reformo brez zvišanja stopnenj DDV, kakor je Vlada napovedala lani ob sprejemanju proračuna za 2008 v tem Državnem zboru. Ob postopnem zniževanju primanjkljaja pa na ambicioznost vladne javnofinančne politike kaže tudi dejstvo, da bomo prihodke širšega sektorja države med letoma 2004 in 2008 po metodologiji ESA-95 znižali za 2,4 odstotke BDP, če pa upoštevamo še

leto 2009 to pomeni znižanje še za dodatno 1 odstotno točko BDP, kar pomeni da se bodo prihodki v obdobju 2004 -2009 znižali za 3,4% BDP. Odhodki širšega sektorja države se bodo v letih od 2004 do 2008 znižali iz 47,4% BDP v letu 2004 na 44,4% BDP v letu 2008, kar pomeni 3% BDP. Če pa upoštevamo še predvidene odhodke v letu 2009 pa to pomeni še dodatno znižanje odhodkov za 1,8% BDP. Skupaj bi se tako odhodki širšega sektorja država v od leta 2004 do konca 2009 znižali za 4,8% BDP.

9. Dovolite mi še nekaj stavkov o sprejeti davčni reformi. Ko smo se odločali o spremembah s področja davčne zakonodaje v 2005 in 2006, smo na podlagi izračunov, ki so jih opravili strokovnjaki Inštituta za ekonomska raziskovanja ocenjevali, da bodo končni učinki predlaganih davčnih sprememb:

- pozitivni za gospodarsko rast in povečanje investicij,
- pozitivni na povečanje zaposlenosti;
- pozitivni v smislu višjega blagostanje za vse dohodkovne skupine.

Danes ugotavljamo, da je temu dejansko tako. Zakaj? Zakon o dohodnini je poleg sprememb v 2005, ki so prinesle med drugim tudi uvedbo cedularnosti pri obdavčitvi dividend, kapitalskih dobičkov in obresti, v 2006 prinesel še zmanjšanje prekomerne progresivnosti ter poviševanja splošne olajšave in s tem manjšo obdavčitev državljanek in državljanov, večja spodbuda pa obstaja za bolj produktivni in bolj ustvarjalni del delovno aktivnega prebivalstva.

Davek na izplačane plače se postopno znižuje in bo dokončno odpravljen s 1. januarjem 2009. S tem se zmanjšujejo stroški delovne sile v

podjetjih in povečuje prostor za kompenziranje drugih povečanih stroškov oziroma za povečanje dobička in s tem večjih možnosti za investiranje in povečanje ekonomske aktivnosti podjetij.

Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb pomeni davčno in administrativno razbremenitev podjetij ter odpravo dvojnega obdavčenja. Stopnja davka se postopno znižuje od 25% v letu 2006 na 20 %, do katere pa bomo prišli postopoma, najkasneje do leta 2010. Olajšave za investiranje oz. vlaganje, ki so se postopno ukinjale smo nadomestili zlasti z olajšavo za vlaganja v raziskave in razvoj, ki jo določa 49. člena zakona in ki se je podjetja vse bolj poslužujejo. Davčna olajšava za vlaganja v R&R v 2005 je bila uveljavljena v skupnem znesku 2,5 mio € (602 mio tolarjev), kar je 0,3% vseh uveljavljenih investicijskih olajšav za leto 2005. Iz predhodnih podatkov obračunov davka od dohodkov pravnih oseb za leto 2006 pa je razvidno, da je za to leto uveljavilo v davčnem obračunu olajšavo za R&R 548 davčnih zavezancev v skupnem obsegu 59,7 mio € (14,3 mlrd SIT). Glede davčne olajšave za vlaganja v raziskave in razvoj velja omeniti, da bo z uveljavitvijo Uredbe o davčni regijski olajšavi za raziskave in razvoj, možna dodatna regijska davčna olajšava za raziskave in razvoj v višini 10% oz. 20%. Prepričani smo, da z instrumentom te olajšave najboljše zasledujemo cilje Lizbonske strategije, saj dajemo podjetjem možnost, da sama odločajo o sredstvih in prioritetah na področju raziskav in razvoja, država pa prevzame le del tveganja in ga deli s podjetji.

Kaj vse navedeno dejansko pomeni?

Prvič, da bomo presegli cilj, ki smo si ga zastavili v koalicijski pogodbi, to je znižanje javnofinančnih odhodkov v deležu BDP za 2 odstotni točki. Že prej sem povedal da se bodo odhodki širšega sektorja države znižali za 3% BDP v obdobju od 2004 do 2009.

Drugič, da bomo s tem razbremenili gospodarstvo, kar je logična posledica zniževanja davčnih obremenitev gospodarstva.